

EUROOPA
KOMISJON

Brüssel, 2.7.2026
COM(2026) 348 final

2026/0189 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

**milles käsitletakse Armeenia toodete suhtes kohaldatavaid ajutisi kaubanduse
liberaliseerimise meetmeid**

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

2026. aasta mais ja juunis kehtestas Venemaa mitmesugustele Armeenia toodetele, sealhulgas brändile, veinile, mineraalveele ja põllumajandustoodetele ekspordipiirangud või laiendas neid. Samal ajal kehtestas ta tõkked teatavate Armeenia kaupade transiidile läbi Venemaa Föderatsiooni territooriumi. See olukord on märkimisväärselt kahjustanud Armeenia kaubandusvõimalusi.

Täpsemalt on Venemaa kehtestatud meetmed oluliselt piiranud Armeenia juurdepääsu mõnele oma tavapärasele turule, häirinud väljakujunenud tarneahelaid ning tekitanud tõsiseid tõkkeid Armeenia eksportijatele ja tootjatele. Meetmetel on kahjulik mõju Armeenia ekspordivõimalustele ning majanduslikule vastupanuvõimele ja taastuvusele, eeskätt väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate ning põllumajandustootjate jaoks, kes on mõjutatud toodete ekspordist väga sõltuvad.

Liit on kinnitanud oma pühendumust tugevdada partnerlust Armeeniaga ja toetada Armeenia majandust. See on täielikult kooskõlas Euroopa Liidu ja Armeenia Vabariigi vahelise ulatusliku ja laiendatud partnerluslepinguga (edaspidi „partnerlusleping“),¹ mille üks eesmärk on toetada Armeenia püüdusi arendada oma majanduslikku potentsiaali ja alustada liiduga tihedamat kaubanduskoostööd. Käesolev ettepanek on ka kooskõlas 2025. aasta detsembris vastu võetud ELi-Armeenia partnerluse strateegilise tegevuskavaga, milles on kõige olulisemate prioriteetidena nimetatud kaubanduse mitmekesistamist, sotsiaal-majanduslikku arengut, ühendatust ja vastupanuvõimet.

Liit on juba enne käesoleva ettepaneku esitamist andnud Armeenia vastupanuvõime ja majanduskasvu kava (2024–2027) alusel märkimisväärselt rahalist ja tehnilist abi 270 miljoni euro ulatuses. Selles abis on pandud suurt rõhku investeringutele, mis on suunatud ühendatusele, vastupanuvõimele ja ettevõtluse arendamisele, ning Armeenia ekspordi mitmekesistamise ja uutel turgudel Armeenia toodete reklaamimise toetamisele. Praeguse välise majandussurve tingimustes Armeeniaga solidaarsust väljendades valmistas komisjon ette toetuspaketti, mis hõlmab üle 50 miljoni euro ulatuses rahalist abi. Neid meetmeid tuleb täiendada kaubanduse sihipärase liberaliseerimisega, et pakkuda Armeenia tootjatele ja eksportijatele kiiret ja käegakatsutavat toetust, parandada nende pääsu liidu turule ning aidata neil kaubavood survestatud kaubateedelt ja turgudelt ümber suunata ning suurendada Armeenia majanduse vastupanuvõimet. Seepärast teeb komisjon ettepaneku võtta vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, millega kehtestatakse järgmised kaubanduse liberaliseerimise meetmed:

- üldise tariifisoodustuste kava (GSP+) kohaste väärtuseliste tollimaksude ajutine peatamine, välja arvatud teatavate tundlike toodete ja kaasa arvatud teatavate Venemaa keelustatud põllumajandustoodete puhul, ning
- kaheksalt põllumajandustootelt kohaldatavate tariifikvootide ulatuses väärtuseliste tollimaksude kaotamine.

Need meetmed kehtivad kaks aastat.

¹Ulatuslik ja laiendatud partnerlusleping ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Armeenia Vabariigi vahel (ELT L 23, 26.1.2018, lk 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2018/104/oj).

Need ajutised ja erakorralised meetmed aitavad toetada ja tugevdada Armeenias liitu suunduvaid kaubavooge. See on kooskõlas partnerluslepingu ühe põhieesmärgiga toetada Armeenia püüdlusi tema majandusliku potentsiaali arendamisel ja parandada lepinguosalistevahelist kaubanduskoostööd.

Käesoleva ettepanekuga ette nähtud kaubanduse liberaliseerimise meetmed võetakse kooskõlas partnerluslepingu artiklites 2 ja 9 sätestatud kohustustega, millega kinnitatakse, et demokraatia põhimõtete, õigusiigi põhimõtte, inimõiguste ja põhivabaduste austamine ning massihävitussrelvade leviku tõkestamine on kõnealuse lepingu olulised osad.

Samuti on käesolevas ettepanekus sisalduvate kaubanduse liberaliseerimise meetmete eesmärk tagada kooskõlas Euroopa Liidu toimimise lepingu (edaspidi „ELi toimimise leping“) artikli 207 lõikega 1, et liidu ühise kaubanduspoliitika elluviimisel järgitakse Euroopa Liidu lepingu (edaspidi „ELi leping“) artiklis 21 sätestatud liidu välistegevuse põhimõtteid ja eesmäärke.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Kavandatud kaubanduse liberaliseerimise meede on järjepidev partnerluslepingu rakendamise ja selles võetud kohustusega parandada liidu ja Armeenia vahelist kaubanduskoostööd ning toetada Armeeniat tema majandusliku potentsiaali arendamisel.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Liit on kooskõlas ELi-Armeenia partnerluse strateegilise tegevuskavaga ja partnerluslepinguga astunud olulisi samme, et toetada praeguses erakorralises olukorras Armeenia vastupanuvõimet ning kaubanduse ja majanduse mitmekesistamist, muu hulgas 270 miljoni euroga vastupanuvõime ja majanduskasvu kava (2024–2027) raames, investeringutega strateegia „Global Gateway“ ja ühendatuspartnerluse raames ning täiendava rahalise abi ja kaubanduse lihtsustamise meetmetega, millest teatati vastusena Venemaa viimatistele kaubanduspiirangutele. Samuti on liit teinud Armeeniaga tihedamat koostööd mitmesugustes poliitikavaldkondades, sealhulgas ühendatuse, ettevõtluse toetamise ja reformide elluviimise alal eesmärgiga tugevdada Armeenia sotsiaal-majanduslikku vastupanuvõimet ning pakkuda alternatiive survestatud kaubateedele ja turgudele.

Kavandatav määrus on seega kooskõlas ELi lepingu artikli 21 lõikest 3 tuleneva liidu kohustusega tagada kooskõla tema välistegevuse eri valdkondade vahel ja sellega täidetakse seda kohustust, samuti on see kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 207 lõikega 1, milles on sätestatud, et ühist kaubanduspoliitikat teostatakse kooskõlas liidu välistegevuse põhimõtete ja eesmärkidega. Eelkõige on see järjepidev liidu eesmärkidega toetada partnereid, kellele avaldatakse välist majandussurvet, edendada vastupanuvõimet ja kestlikku arengut ning süvendada majandus- ja kaubandussuhteid Armeeniaga, nagu on sätestatud partnerluslepingus ja ELi-Armeenia partnerluse strateegilises tegevuskavas.

2. ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS

- **Õiguslik alus**

Ettepaneku õiguslik alus on ELi toimimise lepingu artikli 207 lõige 2.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

ELi toimimise lepingu artikli 3 lõike 1 punkti e kohaselt kuulub ühine kaubanduspoliitika liidu ainupädevusse. Seetõttu subsidiaarsuse põhimõtet ei kohaldata.

- **Proportsionaalsus**

Käesolev ettepanek on vajalik selleks, et viia ellu ühist kaubanduspoliitikat ja saavutada eesmärk toetada Armeeniat tema praeguses raskes olukorras, seda ka liiduga kauplemise valdkonnas.

- **Vahendi valik**

Käesolev ettepanek on kooskõlas ELi toimimise lepingu artikli 207 lõikega 2, millega nähakse ette ühise kaubanduspoliitika meetmed.

3. JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Ei kohaldata.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Ei kohaldata.

- **Mõjuhindang**

Pidades silmas, et Armeenia olukord nõuab viivitamatut tegutsemist, on oluline, et kavandatud määrus jõustuks niipea kui võimalik. Seepärast ei tehtud kavandatud meetme puhul mõjuhindangut.

- **Õigusnormide toimivus ja lihtsustamine**

Kavandatud meede ei suurenda ettevõtjate regulatiivset koormust.

- **Põhiõigused**

Kavandatud meetme alusel toimuva sooduskohtlemise eeltingimuseks on partnerluslepingus sätestatud põhimõtete järgimine. Eelkõige on partnerluslepingu artiklites 2 ja 9 sätestatud, et demokraatia põhimõtete, õigusriigi põhimõtte, inimõiguste ja põhivabaduste austamine ning massihävitussrelvade leviku tõkestamine on kõnealuse lepingu olulised osad.

Kavandatud meede oleks kooskõlas ka Euroopa Liidu põhiõiguste hartaga.

4. MÕJU EELARVELE

Armeenias pärit impordi 2025. aasta taseme põhjal kaotab liit tollitulu eelduste kohaselt vähem kui 3 miljonit eurot aastas.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

ELi ja Armeenia kahepoolse kaubavahetuse arengut käsitlevate elektrooniliste aruannetega saab tutvuda selleks ettenähtud Euroopa Komisjoni veebisaitidel².

Vastusena Armeenia eksporti mõjutavatele piirangutele ja tõketele kehtestatakse ettepanekuga Armeenias pärit toodete suhtes ajutised ja erakorralised kaubandust liberaliseerivad meetmed eesmärgiga toetada Armeenias liitu suunatud kaubavooge.

Peamiselt nähakse sellega ette valitud toodete tariifne sooduskohtlemine, mille suhtes kehtivad päritolu, tolliprotseduuride, halduskoostöö ja võimaliku peatamise või kaitsesüsteemidega seotud tingimused.

Seega kujutab ettepanek endast peamiselt lühiajalist kaubanduspoliitika meetet ning sellega ei kehtestata uut digiteenuste, andmehalduse, automatiseeritud menetluste ega digitaalsete avalike teenuste õigusraamistikku.

Ettepaneku rakendamisel võib tugineda andmetele ja digivahenditele, mida liikmesriigid ja komisjon juba kasutavad, kuid sellega ei kehtestata mingeid uusi siduvaid nõudeid selliste süsteemide kasutamiseks, arendamiseks või kohandamiseks.

Vaja ei ole ühtegi uut IT-süsteemi, digilahendust ega olemasolevate süsteemide sisulist muudatust. Mis tahes andmetöötluse või teabevahetuse ainus eesmärk on toetada ajutiste kaubandusmeetmete kohaldamist ja seiret ning sellega ei kehtestata uusi andmete esitamise ega diginõudeid.

Piiratud kestust ja uute diginõuete puudumist arvestades ei kohaldata vähimisi digitaalsuse põhimõtet.

- **Selgitavad dokumendid (direktiivide puhul)**

Ei kohaldata.

- **Ettepaneku sätete üksikasjalik selgitus**

Pidades silmas, et Armeenia eksporti mõjutavad piirangud nõuavad viivitamatut tegutsemist, on meetme eesmärk suurendada Armeenias pärit importi, peatades osaliselt teatavate Armeenia toodete suhtes kohaldatavad tollitariifid ja imporditollimaksud.

²https://policy.trade.ec.europa.eu/eu-trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/armenia_et;
https://policy.trade.ec.europa.eu/analysis-and-assessment/statistics_et.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

milles käsitletakse Armeenia toodete suhtes kohaldatavaid ajutisi kaubanduse liberaliseerimise meetmeid

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 207 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt³

ning arvestades järgmist:

- (1) Liidu ja Armeenia suhete aluseks on ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Armeenia Vabariigi vaheline ulatuslik ja laiendatud partnerlusleping⁴ (edaspidi „partnerlusleping“). Kooskõlas nõukogu otsusega (EL) 2018/104⁵ on partnerluslepingu kaubandust ja kaubandusküsimusi käsitlevat VI jaotist ajutiselt kohaldatud alates 1. juunist 2018 ning partnerlusleping jõustus 1. märtsil 2021 pärast selle ratifitseerimist kõigi liikmesriikide poolt.
- (2) Partnerluslepingus on väljendatud liidu ja Armeenia soovi alustada tihedamat kaubanduskoostööd, mis võimaldab teha asjaomastes valdkondades kestvat õigusloomealast koostööd kooskõlas Maailma Kaubandusorganisatsiooni liikme staatusest tulenevate õiguste ja kohustustega. Üks partnerluslepingu põhieesmärk on kaubanduse arendamine. Selleks et toetada ja kiirendada liiduga tihedamate majandussuhete arendamist, on asjakohane suurendada teatavate toodete impordiga seotud kaubavooge.
- (3) Venemaa Föderatsioon on alates 2026. aasta maist kehtestanud ulatuslikke kaubandusmeetmeid, mis mõjutavad Armeenia peamiste ekspordiartiklite, sealhulgas alkoholsete jookide, mineraalvee ning puu- ja köögiviljade importi ja transiiti. Need meetmed on oluliselt piiranud Armeenia juurdepääsu oma tavapärastele turgudele ja häirinud väljakujunenud tarneahelaid. See olukord kahjustab Armeenia ekspordivõimalusi, mõjutades eelkõige väikeseid ja keskmise suurusega ettevõtjaid ning põllumajandustootjaid, ja võib tõsiselt halvendada riigi majanduslikku vastupanuvõimet ning sotsiaalset stabiilsust. Liit ja Armeenia on partnerluslepingu ja

³Euroopa Parlamendi xx. xx 2026. aasta seisukoht (*Euroopa Liidu Teatajas* seni avaldamata) ja nõukogu xx. xx 2026. aasta otsus.

⁴ELT L 23, 26.1.2018, lk 4, ELI: http://data.europa.eu/eli/agree_internation/2018/104/oj.

⁵Nõukogu 20. novembri 2017. aasta otsus (EL) 2018/104 ühelt poolt Euroopa Liidu ja Euroopa Aatomienergiaühenduse ning nende liikmesriikide ja teiselt poolt Armeenia Vabariigi vahelise ulatusliku ja laiendatud partnerluslepingu liidu nimel allkirjastamise ja selle ajutise kohaldamise kohta (ELT L 23, 26.1.2018, lk 1, ELI: <http://data.europa.eu/eli/dec/2018/104/oj>).

ELi-Armeenia partnerluse strateegilise tegevuskava⁶ raamistikus võtnud kohustuse süvendada oma majandus- ja kaubandussuhteid ning toetada kaubanduse ja majanduse mitmekesistamist. Sellel taustal ja solidaarsena Armeeniaga on asjakohane soodustada kaubavooge ja teha mööndusi valitud Armeenia toodete suhtes kaubanduse liberaliseerimise meetmete kehtestamise näol.

- (4) Euroopa Liidu lepingu artikli 21 lõike 3 kohaselt peab liit tagama kooskõla välistegevuse eri valdkondade vahel. Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 207 lõike 1 kohaselt tuleb ühist kaubanduspoliitikat teostada kooskõlas liidu välistegevuse põhimõtete ja eesmärkidega.
- (5) Seepärast tuleks kehtestada kaubanduse liberaliseerimise meetmed, peatades ajutiselt üldise tariifisoodustuste kava (GSP+) kohased väärtuselised tollimaksud teatavate kohandustega, näiteks jättes välja teatavad tundlikud tooted ja lisades teatavad Venemaa keelustatud põllumajandustooted ning kaotades kaheksalt põllumajandustootelt kohaldatavate tariifikvootide ulatuses väärtuselised tollimaksud.
- (6) Pettuste vältimiseks peaks käesoleva määrusega kehtestatud sooduskorra kohaldamine sõltuma sellest, kas Armeenia järgib kõiki käesolevas määruses ja partnerluslepingus sätestatud asjakohaseid tingimusi ning asjaomaste toodete suhtes kohaldatavaid päritolureegleid ja nendega seotud menetlusi ning kas Armeenia teeb liiduga tihedat halduskoostööd, nagu on ette nähtud komisjoni delegeeritud määrusega (EL) 2015/2446⁷ ja rakendusmäärusega (EL) 2015/2447⁸.
- (7) Armeenia peaks hoiduma uute tollimaksude või muude samaväärse toimega maksude ning uute koguseliste piirangute või muude samaväärsete meetmete kehtestamisest, olemasolevate tollimaksumäärade või muude maksude suurendamisest ning liiduga kauplemisel muude piirangute kehtestamisest. Kui Armeenia mõnda neist tingimustest ei täida, peaks komisjonil olema õigus käesoleva määrusega kehtestatud sooduskord ajutiselt täielikult või osaliselt peatada.
- (8) Partnerluslepingu artiklites 2 ja 9 on sätestatud, et demokraatia põhimõtete, õigusriigi põhimõtte, inimõiguste ja põhivabaduste austamine ning massihävitussrelvade leviku tõkestamine on kõnealuse lepingu olulised osad. On asjakohane näha ette võimalus käesoleva määrusega kehtestatud sooduskord ajutiselt peatada, kui Armeenia ei järgi mõnda partnerluslepingu oluliseks osaks peetavat sätet.
- (9) Tingimusel, et komisjon hindab korrapärase seire raames käesoleva määruse mõju ning selline hindamine algatatakse liikmesriigi igakülgsest põhjendatud taotluse alusel või komisjoni omal algatusel, on vaja ette näha võimalus võtta vajalikke meetmeid käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluvate toodete impordi suhtes, millel on kahjulik mõju samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turule liidus või ühes või mitmes liikmesriigis.

⁶[European Union and Armenia adopt new Strategic Agenda to deepen partnership - Enlargement and Eastern Neighbourhood](#) (Euroopa Liit ja Armeenia võtavad vastu uue strateegilise tegevuskava partnerluse süvendamiseks – laienemine ja idanaabrus).

⁷Komisjoni 28. juuli 2015. aasta delegeeritud määrus (EL) 2015/2446, millega täiendatakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EL) nr 952/2013 seoses liidu tolliseadustiku teatavaid sätteid täpsustavate üksikasjalike eeskirjadega (ELT L 343, 29.12.2015, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2015/2446/oj).

⁸Komisjoni 24. novembri 2015. aasta rakendusmäärus (EL) 2015/2447, millega nähakse ette Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013 (millega kehtestatakse liidu tolliseadustik) teatavate sätete üksikasjalikud rakenduseeskirjad (ELT L 343, 29.12.2015, lk 558–893).

- (10) Selleks et tagada käesoleva määruse rakendamisel ühetaolised tingimused, tuleks komisjonile anda rakendamisvolitused põhjenduses 5 osutatud sooduskorra ajutiseks peatamiseks ja parandusmeetmete võtmiseks juhul, kui käesoleva määruse kohaldamisalasse kuuluval impordil on või võib olla oluline mõju samasuguseid või otseselt konkureerivaid tooteid pakkuvatele liidu tootjatele. Neid volitusi tuleks teostada kooskõlas Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EL) nr 182/2011⁹. Ette tuleb näha võimalus komisjoni uurimise põhjal taaskehtestada tollimaksud kõikide käesoleva määruse kohaldamisalasse jäävate toodete impordile, mis põhjustavad või ähvardavad põhjustada samasuguseid või otseselt konkureerivaid tooteid pakkuvatele liidu tootjatele tõsisid raskusi.
- (11) Pidades silmas, et Armeenia majanduslik olukord nõuab viivitamatut tegutsemist, peaks käesolev määrus jõustuma järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas* ja kehtima kaks aastat,

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Kaubanduse liberaliseerimise meetmed

Kehtestatakse järgmine sooduskord:

- (a) Armeenias pärit ja I lisas loetletud tooteid lubatakse liitu importida ilma väärtuselistest imporditollimaksudeta;
- (b) Armeenias pärit ja II lisas loetletud tooteid lubatakse liitu importida ilma väärtuselistest imporditollimaksudeta kõnealuses lisas sätestatud liidu tariifikvootide ulatuses.

Esimese lõigu punktis b osutatud tariifikvoote haldab komisjon kooskõlas komisjoni rakendusmääruse (EL) 2015/2447 artiklitega 49–54.

Artikkel 2

Sooduskorra saamise tingimused

Artiklis 1 sätestatud sooduskorra suhtes kehtivad järgmised tingimused:

- (a) Armeenia järgib delegeeritud määruse (EL) 2015/2446 artiklites 59–70 ja rakendusmääruse (EL) 2015/2447 artiklites 113–126 sätestatud päritolureegleid.
- Ilma et see piiraks rakendusmääruse (EL) 2015/2447 artikli 119 lõike 1 kohaldamist, võib arvedeklaratsiooni koostada ka liidu registreeritud eksportijate süsteemis (REX) registreeritud Armeenia eksportija kooskõlas rakendusmääruse (EL) 2015/2447 artiklite 70, 71, 72, 86, 89 ja 91 asjakohaste sätetega;
- (b) Armeenia teeb pettuseriski vältimiseks liiduga tõhusat halduskoostööd, muu hulgas siis, kui see on vajalik päritolutõendite kontrollimiseks;
- (c) Armeenia hoidub uute tollimaksude või muude samaväärse toimega maksude ning uute koguselistest piirangute või muude samaväärsete meetmete kehtestamisest liidust pärit impordile, samuti olemasolevate tollimaksumäärade või muude maksude

⁹Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. veebruari 2011. aasta määrus (EL) nr 182/2011, millega kehtestatakse eeskirjad ja üldpõhimõtted, mis käsitlevad liikmesriikide läbiviidava kontrolli mehhanisme, mida kohaldatakse komisjoni rakendamisvolituste teostamise suhtes (ELT L 55, 28.2.2011, lk 13, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2011/182/oj>).

suurendamisest ning liiduga kauplemisele muude piirangute, sealhulgas diskrimineerivate sisemiste haldusmeetmete kehtestamisest, välja arvatud juhul, kui see on nõuetekohaselt põhjendatud ja komisjoni on sellest teavitatud, ning

- (d) Armeenia austab partnerluslepingu artiklites 2 ja 9 sätestatud demokraatia põhimõtteid, õigusriigi põhimõtet, inimõigusi ja põhivabadusi ning tõkestab massihävitussrelvade levikut.

Artikkel 3

Ajutine peatamine

1. Kui komisjon leiab, et on piisavalt tõendeid selle kohta, et Armeenia ei täida artiklis 2 sätestatud tingimusi, võib ta artikliga 1 ette nähtud sooduskorra rakendusaktiga täielikult või osaliselt peatada. Kõnealune rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 5 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.
2. Kui liikmesriik esitab komisjonile taotluse mis tahes sooduskorra peatamiseks põhjusel, et Armeenia ei täida artikli 2 punktis c sätestatud tingimusi, esitab komisjon nelja kuu jooksul pärast taotluse saamist põhjendatud arvamuse selle kohta, kas väide selle kohta, et Armeenia ei täida tingimusi, on põhjendatud. Kui komisjon leiab, et väide on põhjendatud, algatab ta lõikes 1 osutatud menetluse.

Artikkel 4

Kaitsemeetmed

1. Kui Armeenias pärit ja artikliga 1 hõlmatud toodet imporditakse tingimustel, millel on kahjulik mõju samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turule liidus või ühes või mitmes liikmesriigis, võib komisjon kehtestada rakendusaktiga vajalikud meetmed. Kõnealune rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 5 lõikes 3 osutatud kontrollimenetlusega.

Need meetmed võib kehtestada seniks, kuni see on vajalik, et kõrvaldada impordi kahjulik mõju samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turule liidus või ühes või mitmes liikmesriigis.

2. Lõike 1 kohaste meetmete kehtestamiseks hindab komisjon olukorda samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turul liidus või ühes või mitmes liikmesriigis. Kõnealune hindamine algatatakse
 - (a) pärast seda, kui liikmesriik on esitanud nõuetekohaselt põhjendatud taotluse, mis sisaldab piisavalt esmapilgul usutavaid tõendeid, mis on liikmesriigile lõike 3 kohaselt mõistlikult kättesaadavad ja näitavad, et impordil on kahjulik mõju turule, nagu on osutatud lõikes 1, või
 - (b) komisjoni enda algatusel, kui ta leiab, et on piisavalt esmapilgul usutavaid tõendeid selle kohta, et impordil on kahjulik mõju turule, nagu on osutatud lõikes 1.

Esimeses lõigus osutatud hindamine viiakse lõpule hiljemalt nelja kuu jooksul pärast selle algatamist.

3. Lõike 2 kohase hindamise läbiviimisel võtab komisjon arvesse kõiki asjakohaseid turusuundumusi, sealhulgas asjaomase impordi mõju olukorrale samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turul liidus või ühes või mitmes liikmesriigis. Hindamisel võetakse arvesse järgmisi tegureid:

- (a) Armeenias asjaomase toote impordi suurenemise määr ning maht absoluut- ja suhtarvudes;
- (b) asjaomase impordi mõju tootmisele ja hindadele liidu turul või ühe või mitme liikmesriigi turul, võttes samal ajal arvesse teistest riikidest lähtuva impordi dünaamikat.

Esimeses lõigus osutatud tegurite loetelu ei ole ammendav ja arvesse võib võtta ka muid asjakohaseid tegureid.

4. Kriitilistes olukordades, kus viivitus võib põhjustada asjaomasele turule kahju, mida oleks raske heastada, võib komisjon rakendusaktiga ajutiselt kehtestada vajalikud meetmed. Sellise kaitsemeetme võib kehtestada üksnes pärast seda, kui liikmesriik on esitanud lõike 2 esimese lõigu punkti a kohase nõuetekohaselt põhjendatud taotluse, ning see võetakse vastu 21 päeva jooksul pärast kõnealuse taotluse saamist. Kõnealune rakendusakt võetakse vastu kooskõlas artikli 5 lõikes 4 osutatud nõuandemenetlusega. Ajutist kaitsemeedet ei või kohaldada kauem kui 120 päeva.
5. Kui komisjon leiab lõikes 2 osutatud hindamise tulemusena, et impordil on kahjulik mõju samasuguste või otseselt konkureerivate toodete turule liidus või ühes või mitmes liikmesriigis, ja kavatseb kehtestada lõike 1 kohase lõpliku meetme, avaldab ta *Euroopa Liidu Teatajas* teate oma kavatsuse kohta selline meede kehtestada. Teates esitatakse hindamise peamiste tulemuste kokkuvõte ja märgitakse tähtaeg, mille jooksul võivad huvitatud isikud esitada kirjalikult oma seisukohad. Kõnealune tähtaeg ei tohi ületada 10 päeva alates teate avaldamise kuupäevast.

Artikkel 5

Komiteemenetlus

1. Käesoleva määruse artikli 3 lõike 1 kohaldamisel abistab komisjoni Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 952/2013¹⁰ artikli 285 lõike 1 alusel loodud tolliseadustiku komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
2. Käesoleva määruse artikli 4 lõike 1 kohaldamisel abistab komisjoni kaitsemeetmete komitee. Nimetatud komitee on komitee määruse (EL) nr 182/2011 tähenduses.
3. Käesolevale lõikele osutamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 5.
4. Käesolevale lõikele osutamisel kohaldatakse määruse (EL) nr 182/2011 artiklit 4.

Artikkel 6

Kaubanduse liberaliseerimise meetmete rakendamise hindamine

Lepinguosalised annavad käesoleva määrusega kehtestatud kaubanduse liberaliseerimise meetmete rakendamisest aru partnerluslepingu alusel asutatud partnerluskomitee kaubanduskoosseisule.

Artikkel 7

Jõustumine ja kohaldamine

¹⁰Euroopa Parlamendi ja nõukogu 9. oktoobri 2013. aasta määrus (EL) nr 952/2013, millega kehtestatakse liidu tolliseadustik (uuesti sõnastatud) (ELT L 269, lk 1–101, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2013/952/oj>).

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.
Käesolevat määrust kohaldatakse kahe aasta jooksul alates selle jõustumisest.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.
Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

nõukogu nimel
eesistuja

FINANTSSELGITUS „TULUD“ – EELARVE TULUDE POOLELE MÕJU
AVALDAVATE ETTEPANEKUTE JAOKS

1. ETTEPANEKU NIMETUS

Ettepanek: Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus, milles käsitletakse Armeenia toodete suhtes kohaldatavaid ajutisi kaubanduse liberaliseerimise meetmeid

2. EELARVEREAD

Tulude eelarverida (peatükk/artikkel/punkt): Peatükk 12, artikkel 120

Asjaomaseks aastaks eelarves ette nähtud summa: (2026) 21 368 300 000 eurot

3. FINANTSMÕJU

- ☐ Ettepanekul puudub finantsmõju
- ☒ Ettepanekul puudub finantsmõju kuludele, kuid sellel on finantsmõju tuludele.
- ☐ Ettepanekul on finantsmõju sihtotstarbelistele tuludele
- Mõju on järgmine:

(miljonites eurodes üks koht pärast koma)

Tulude eelarverida	Mõju tuludele ^{11, 12}	24 kuud, alates 1.1.2027 (<i>kui see on asjakohane</i>)
Peatükk 12, artikkel 120	Mõju omavahenditele	-5,4

Olukord pärast meetme rakendamist					
Tulude eelarverida	2027	2028	2029	2030	2031
Peatükk 12, artikkel 120	-2,475	-2,97	—	—	—

4. PETTUSEVASTASED MEETMED

Selleks et vältida pettust, peaks kavandatava määrusega kehtestatavate kaubandusmeetmete rakendamine sõltuma sellest, kas Armeenia järgib kõiki asjakohaseid määruses sätestatud soodustuste saamise tingimusi, sealhulgas asjaomaste toodete suhtes kohaldatavaid päritolureegleid ja nendega seotud menetlusi, ning teeb liiduga tõhusat halduskoostööd.

5. MUUD MÄRKUSED

¹¹Aastasummade prognoos peab põhinema 5. punktis märgitud valemil või meetodil. Aastane summa makstakse esimesel aastal üldjuhul ilma mahaarvamisteta ja mitte proportsionaalsel alusel.

¹²Traditsiooniliste omavahendite (tolli- ja suhkrumaksud) korral tuleb märkida netosumma, st brutosumma pärast 25 % sissenõudmiskulude mahaarvamist kuni 2027. aastani (k.a) ja edaspidi pärast 10 % sissenõudmiskulude mahaarvamist, nagu on soovitatud dokumendis COM(2025) 574.

Arvutused põhinevad kavandatud määrusega hõlmatud toodete 2025. aasta impordimahul. 2025. aasta oli viimane aasta enne autonoomsete kaubandusmeetmete kehtestamist.

Eespool esitatud arvutuste põhjal on kavandatud määrusest tingitud traditsioonilistest omavahenditest saamata jääv tulu 2027. aastal hinnanguliselt 3,3 miljonit eurot (brutosumma, sh sissenõudmiskulud) $\times 0,75 = 2,475$ miljonit eurot ja 2028. aastal hinnanguliselt 3,3 miljonit eurot (brutosumma, sh sissenõudmiskulud) $\times 0,9 = 2,97$ miljonit eurot. Kaheaastase perioodi kohta, mil meetmeid kohaldatakse, on netosumma kokku 5,44 miljonit eurot¹³.

¹³Mõju 2026. aasta tuludele ei võeta selle piiratud ulatuse tõttu arvesse.